

Kære medlem

Betyrelsen for Pensionsfonden:

Udpeget af FMN

Michael R. Bygholm, *formand*

Lene Larsen

2

Valgt af repræsentantskabet

Jesper Korsgaard Hansen,

næstformand

Lars Dalsgaard

Flemming Lassen

Ole Kjær Poulsen

Ulrik Mosekjær

I andet kvartal af 2017 har såvel det danske som udenlandske aktiemarkedet slået den ene rekord efter den anden.

Der er aflagt mange pæne regnskaber, men stigningerne skal også ses i lyset af det forsat meget lave rentefkast, der kan opnås som et investeringsalternativ.

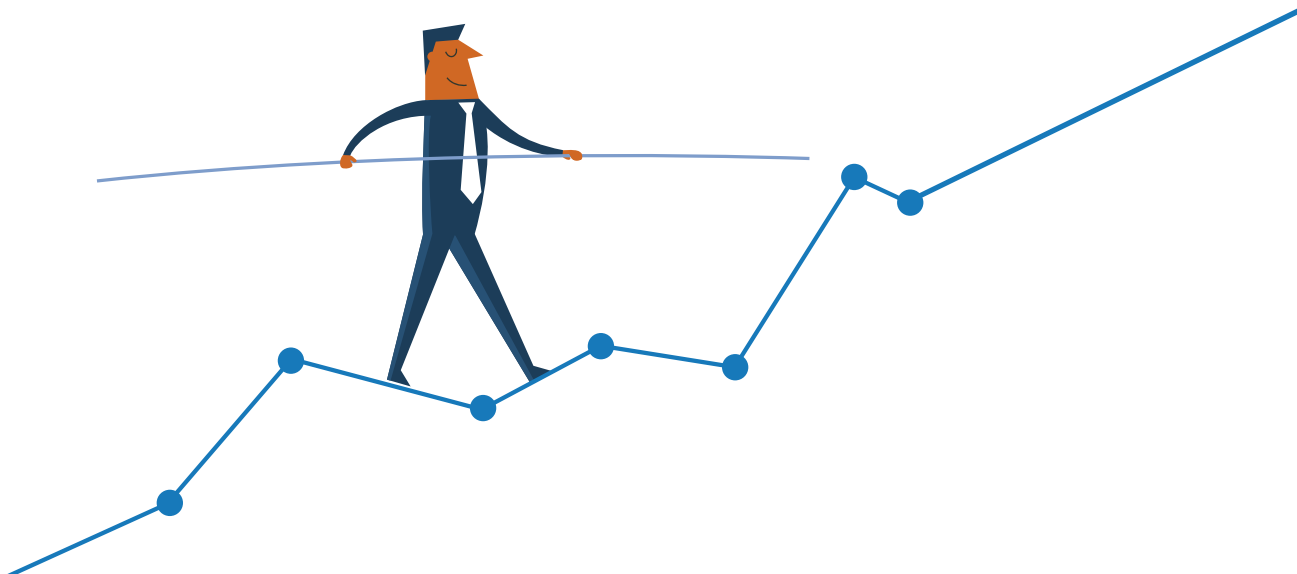
Som forventet har den amerikanske centralbank (FED) igen forhøjet deres rente med 0,25 pct. Det gav stort set ingen reaktion, idet forhøjelsen

var ventet. Renten er nu 1%, og der er varslet yderligere stigninger i renten af 2017 og 2018.

Selv om der er tegn på fremgang i økonomien i Europa, er der dog fortsat stor forskel på den økonomiske aktivitet i de enkelte medlemslande. Det går stadig skidt i store dele af Sydeuropa. Derfor har Den europæiske Centralbank (ECB) også meddelt, at den vil fortsætte med at opkøbe obligationer for at holde den lange obligationsrente nede. Dette med henblik på ikke at sætte det

gryende opsving under pres, og for at forhindre, at svage lande med stor statsgæld "lider rentedøden". Grækenlands problemer ville være en hel del større, hvis renten i EU var 3% og ikke stort set 0%.

I Danmark var den danske 10-årige statsobligationsrente ved begyndelsen af andet kvartal 0,59 pct., og i løbet af kvartalet har den været oppe på 0,68 pct., men den er siden hen faldet til 0,49 pct. og er 0,64 pct. ved udløbet af kvartalet. Det er væsentligt mindre end den realøkonomiske

vækst, hvilket betyder, at forrentningen af statsgælden ikke er noget problem. Selv hvis staten ikke betaler renter af sin gæld, vil gælden vokse langsommere end bruttonationalproduktet.

Danske aktier, målt på KAX indekset, har i år givet et afkast på ca. 15 pct., og udenlandske aktier målt på Morgan Stanleys Worldindeks i danske kr. har givet et afkast på ca. 2 pct.

Fondens afkast for første kvartal har på danske aktier været ca. 21 pct., og på udenlandske aktier ca. 2 pct., mens erhvervsobligationer har givet

et afkast på ca. 5,3 pct. Afkastet på danske obligationer har været på ca. 2 pct. og på indeksobligationer ca. 2 pct.

Opgørelse over fondens resultater og formuesammensætning bringes i bladet.

Regeringen og Dansk Folkeparti har den 20. juni indgået "Aftale om flere år på arbejdsmarkedet". Aftalen er forligspartiernes bud på ændringer, der bl.a. tilsigter at afhjælpe nogle af de samspilsproblemer (modregning i sociale ydelser på pensioneringstidspunktet, herunder eksem-

pelvis folkepensionstillægget) som den almindelige pensionsopsparer står over for i relation til egne pensionsindbetalinger. I den anledning bringes artiklen "Stigende levealder, pensionsopsparing og incitament" af professor Michael Møller.

Der bringes tillige information om muligheder og frister for ændringer for så vidt angår oprettelser af frivillige pensi-onsindbetalinger med virkning for skatteåret 2017.

Næste nummer af nyhedsbladet bliver udsendt ultimo oktober 2017.

Med venlig hilsen

Michael R. Bygholm

Formand

Formuens sammensætning og afkast

Risikoafdelingen	Formue i mio. kr.		pct. Fordeling	Afkast pct.
	01-01-2017	30-06-2017		Året til dato
Danske Aktier	711,7	865,9	30,9%	21,1%
Udenlandske Aktier	1.478,0	1.511,5	54,0%	2,4%
Erhvervsobligationer	211,1	258,1	9,2%	5,3%
Ejendomme	86,8	86,8	3,1%	2,8%
Bankindestående	33,3	77,5	2,8%	5,3%
Risiko afd. formue	2.520,9	2.799,9	100,00%	7,9%

Obligationsafdelingen				
Stat og Realkredit obligationer	2.164,9	2.171,7	88,0%	2,0%
Indeksobligationer	209,1	209,3	8,5%	2,0%
Bankindestående	106,6	85,8	3,5%	0,1%
Obligations afd. formue	2.480,7	2.466,8	100,0%	2,1%

Kontant afd. formue	98,2	93,1	100,00%	0,0%
----------------------------	-------------	-------------	----------------	-------------

Pensionsfonden samlede formue	5.099,8	5.359,8		
--------------------------------------	----------------	----------------	--	--

Valgt risikoprofil	Afkast som p.a. (afkast til dato omregnet til p.a. sats)	Afkast procent året til dato
Høj Risiko	13,0%	6,5%
Mellem Risiko	10,1%	5,0%
Lav Risiko	7,1%	3,5%
Kontantafdelingen	0,1%	0,0%

Stigende levealder, pensions- opsparing og incitament

Af professor
Michael Møller

Gennemsnitslevealderen er stadig stigende. Det skyldes en kombination af mange faktorer, som omfatter mere motion, bedre kost, mindre alkohol, mindre tobaksrygning, bedre læger, renere luft osv. Det ser ud til, at for hvert år, der går, så vokser gennemsnitslevealderen med 2-3 måneder.

Det er isoleret set godt. Men intet er så godt, at det ikke er galt for noget. Det er klart, at hvis man fastholdt pensionsalderen på 65 år, mens levealderen steg og steg, så ville det blive nødvendigt med voldsomt forøgede pensionsbidrag. Det gør jo en betydelig forskel, om pensionsopsparingen skal kunne finansiere dit liv som pensionist i 15 år eller 25 år.

Folketinget har været nervøs for stigende udgifter til folkepension med stadig flere ældre som følge af stigende levetid. Folketinget har ”løst” problemet ved at bestemme, at folkepensionsalderen sættes op i takt med stigningen i gennemsnitslevealderen. Ideen er groft sagt, at folke-

pensionsalderen sættes, så folk i gennemsnit får folkepension i ca. 15 år.

Det er en meget ”hård” forhøjelse af folkepensionsalderen. Man kunne alternativt indrette systemet, så pensionisttilværelsen udgjorde en konstant andel af livet. I dag arbejder man groft sagt 40 år og er pensionist i 15 år, i alt 55 år. Hvis levealderen så over de næste par årtier stiger 5,5 år, så kunne det være rimeligt, at man arbejdede 4 år mere og var pensionist i 1,5 år mere. Men folkettinget ønsker, at hele levetidsforlængelsen skal bruges på arbejdsmarkedet. Hvis medicinske fremskridt får os til at leve 200 år, får staten ikke store udgifter til folkepension...

Spørgsmålet er, om det er muligt at forlænge tiden på arbejdsmarkedet med lige så lang tid, som levealderen stiger. Hvis levealderen stiger til 98 år, hvad den med en vis sandsynlighed bliver for de i dag nyfødte, kan de så forventes at kunne blive på arbejdsmarkedet, til de er 83 år? Kravene til omstilling bliver stadig

større, og man kan frygte, at arbejdsgivernes efterspørgsel efter de 80-årige også i fremtiden vil være beskedent.

Så hvor meget skal man bekymre sig om sin pension som følge af stigende levealder? Problemstillingen er kompliceret, for der indgår i hvert fald 2 væsentlige og usikre elementer, der trækker i hver sin retning.

Hvis folk bliver på arbejdsmarkedet, til de kan få folkepension, så fører stigningen i levealder til, at det er nødvendigt med mindre årlige pensionsindbetalinger. For hvor folk i dag forventer 40 år på arbejdsmarkedet og 15 år som pensionister, vil de om 25 år snarere forvente 45 år på arbejdsmarkedet og 15 år som pensionister. Man indbetaler i flere år og er pensionist det samme antal år. Med uændret årlig pensionsindbetaling vil det øge pensionen.

Det er imidlertid muligt, at folk i stigende omfang må forlade arbejdsmarkedet, før de kan få folkepensi-

on, hvis folkepensionsalderen stadig stiger. Hvis levealderen stiger til 120 år, er der nok mange, der må forlade arbejdsmarkedet, før de kan få folkepension som 105-årige. I den situation skal de kunne klare sig nogle år uden arbejdsindtægt og uden folkepension. Det vil kræve en kraftigt forøget pensionsopsparing, hvis man skal kunne klare det.

Politiken havde 23. juni en artikel om, at 8 ud af 10 kvinder er utrygge ved deres pension, og at det samme gælder 7 ud af 10 mænd. Det tyder på, at kvinder er klogere end mænd. For 10 ud af 10 burde føle sig utrygge ved deres pension.

Pension er kompliceret og det er usikkert, hvad der sker mange år ud i fremtiden. Det gælder levealder, rente, inflation, skatteregler, samspilsregler osv. Verden er et usikkert sted (☺).

Frist for ændringer i frivillig indbetaling på pensionsordninger for 2017

Du har mulighed for at indbetale frivilligt på eksisterende ordninger i CS Fonde, hvis du er ansat i forsvaret. Forsvarets Personalestyrelse (FPS) skal have din instruktion om ændringer inden den 10. i måneden, hvis det skal have virkning for efterfølgende lønudbetaling.

CS Pensionsfond kan alene modtage indbetalinger fra FPS via din lønseddel.

Det betyder for dig, at der skal være luft/plads i din lønudbetaling til den indbetaling du ønsker. Hvis der er tale om et større beløb for at undgå restskat for 2017 skal du forberede dig, så det trækkes over flere måneder.

Loftet for indbetaling på Arbejdsmarkeds-/tillægspension (Rate) for 2017 er kr. 53.500 (privatorgning) eller kr. 58.152,17 (arbejdsgiverordning) samlet for alle dine ordninger.

Indbetaler du til en ratepension andre steder end i CS Fonde, skal

du selv være opmærksom på, at du ikke, efter arbejdsmarkedsbidrag på 8% indbetaler mere end 53.500,- kr. (2017 sats) samlet på alle rate- og AMP/TIP konti tilsammen. Beløb derover vil ikke give fradrag.

Medlemmer, der indbetaler pligtige eller frivillige bidrag, der overstiger gældende grænse kr. eller 58.152,17 (arbejdsgiverordning i 2017), vil automatisk få overført det overskydende beløb til Overløbsordningen (livrente) i AP Pension. Fordelen er, at du så er sikret fradrag for al pensionsindbetaling.

Det kan du læse mere om på vores hjemmeside under ”Pension” ”Overløbsordning”

Indbetaler du både pligtigt og frivilligt til en aldersopsparing, skal du være opmærksom på regeringens nye aftale der begrænser indskudsmuligheder. Pr. 1. januar 2018 kan der maksimalt indskydes kr. 5.000 (efter skat), hvis du har mere end 5 år til folkepensionsalderen.

Overskrider du denne grænse bør du stoppe den frivillige indbetaling.

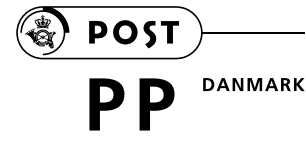
For så vidt angår den pligtige del vil Centralforeningen for Stampedpersonel og CS Pensionsfond sørge for, at dette tilpasses de nye regler, når forvaltningsreglerne er endeligt beskrevet og kendt.

Alle ændringer, opstart eller ophør af indbetalinger, skal ske til FPS på en formular. Du finder denne på www.csfonde.dk under ”Formularer” Du benytter den samme formular til alle ændringer og opstart. Dog skal du være opmærksom på, at du skal benytte en formular pr. ordning.

Udfyld formularen og indsend/scan den til Forsvaret regnskabsstyrelse jf. formularen. Husk at ændringer skal være regnskabsstyrelsen i hænde senest den 10. i måneden

IDNR: 42724

MASKINEL MAGASINPOST

Udgiver: **CS Fonde** Snorregade 15, 7. • 2300 København S • Tlf. 3385 4141 • Fax. 3385 4140

Hjemmeside: www.csfonde.dk • email: csfonde@csfonde.dk

Produktion: Cool Gray A/S • Tonsbakken 12 • 2740 Skovlunde • www.coolgray.dk